

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії

проф. Безлюдний О.І.

«27»

2017 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

«СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Третій (освітньо-науковий) рівень

Умань – 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного екзамену із соціальної роботи (Галузь знань: 23 Соціальна робота. Спеціальність: 231 Соціальна робота. Третій (освітньо-науковий) рівень) є перевірка знань та вмінь абітурієнтів.

Абітурієнт повинен знати:

- сутність соціальної роботи як науки та практичної діяльності;
- принципи та методи соціальної роботи;
- особливості соціалізації особистості в різних мікросоціумах;
- попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість;
- сутність соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- соціальну реабілітацію дітей та молоді з обмеженими функціональними можливостями;
- соціально-педагогічну роботу з дітьми та молоддю в умовах територіальної громади;
- характеристику загальних технологій соціальної роботи і технологій організації соціальної роботи з різними групами клієнтів;
- можливості та умови ефективної реалізації загальнонаукових та специфічних методів у практиці соціальної роботи;
- історію виникнення соціальної роботи;
- основні аспекти підтримки дітей та молоді.

Абітурієнт повинен уміти:

- аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості;
- диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи;
- добирати адекватні форми та методи соціально-педагогічної діяльності;
- добирати та адаптувати відповідно до мети, особливостей клієнтів і реальної ситуації технології, методи та прийоми реалізації завдань соціальної роботи;
- проектувати, планувати, організовувати та аналізувати організаційні форми соціальної роботи;
- будувати стратегію соціальної роботи, спрямовану на саморозвиток особистості дитини та молодої людини, реалізацію її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізації зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем;
- давати об'єктивну оцінку соціальній політиці й уміти обґрунтувати альтернативні її варіанти; аналізувати педагогічні явища та формувати власний погляд і оцінку ідей, концепцій соціальної роботи, а також практичних проблем соціальної освіти; творчо використовувати кращі ідеї соціальної педагогіки і соціальної роботи для ефективної підготовки і функціонування соціальних педагогів, використовувати та трансформувати передовий соціально-педагогічний досвід до сучасних умов життєдіяльності України.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
знань і вмінь абітурієнтів
під час вступного випробування**

Високий рівень	
195,2 – 200,0	абітурієнт ґрунтовно, повно та послідовно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень та з власного соціально-педагогічного досвіду.
190,5- 194,3	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень та з власного соціально-педагогічного досвіду.
181,0 - 189,5	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень.
Достатній рівень	
171,5 – 180,0	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки, виявляє частково евристичний інтерес.
162,0 - 170,5	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі

	недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки.
152,5 – 161,1	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал.
Середній рівень	
143,0 – 151,6	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Абітурієнт частково розкриває питання при допомозі викладача.
133,5 – 142,1	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
124,0 – 132,6	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
Низький рівень	
118,0 – 123,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає порушення норми літературної мови.
112,0 – 117,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови.
106,0 – 111,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; неправильно відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Теоретичні основи теорії соціальної роботи

Тема 1. Соціальна робота як взаємозв'язок теорії та практики

Суть понять „теорія соціальної роботи”, об'єкти і суб'єкти соціальної роботи. Класифікація інституцій соціальної роботи в Україні. Функції і принципи соціальної роботи. Сутність поняття „метод соціальної роботи”. Характеристика методів соціальної роботи. Форми соціальної роботи. Класифікація методів соціальної роботи за мотиваційною характеристикою способів впливу на стан і поведінку особи чи спільноти людей, які потребують допомоги (соціально-економічні, організаційно-розпорядчі, психологічні, соціологічні). Нормативно-правова база соціального захисту населення України.

Тема 2. Соціальні технології і технології соціальної роботи.

Технології соціальної роботи: сутність, специфіка, класифікації. Структура і зміст соціальних технологій. Алгоритм дій у соціально-педагогічних технологіях. Використання інтерактивних форм у соціальній роботі. Діагностика соціальної роботи як умова успішного її прогнозування. Експертиза й оцінка ефективності соціальної роботи. Технології розробки та впровадження соціальних проектів.

Тема 3. Виникнення і розвиток теорії соціальної роботи.

Взаємозв'язок теорії соціальної роботи з суспільними науками. Філософські засади соціальної роботи (філософський темпоралізм в соціокультурному контексті, соціально-філософські проблеми соціальної роботи). Соціологія та соціальна робота. Взаємозв'язок психології та соціальної роботи. Правові засади соціальної роботи. Медико-соціальний напрямок в соціальній роботі.

Тема 4. Адаптивно-соціалізаційна теорія соціальної роботи.

Цілісне уявлення про людину як біосоціальну істоту в історії соціальної роботи. Теоретичні моделі цілісності особистості. Психосоціальне тлумачення соціальної роботи. Гуманістична теорія соціальної роботи. Людина і соціум: типи соціальних відносин. Інституціоналізація соціальної роботи. Ціннісні засади соціальної роботи. Суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини в соціальній роботі. Клієнти соціальної роботи, його суб'єктні характеристики.

Технології соціальної роботи

Тема 1. Технології соціальної роботи з сім'ями різного типу

Типологія сімей. Класифікація типів сімей. Проблема батьків і дітей у сучасній сім'ї. Моделі соціальної роботи з різноманітними типами сімей. Особливості соціальної роботи з сім'єю. Напрями соціальної роботи з сім'єю.

Соціально-педагогічна робота з дітьми, які зазнали сімейного насилля. Превенція насильства у сім'ї як комплексна проблема соціальної педагогіки. Робота з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків.

Методи діагностики сім'ї. Методи і форми роботи соціального педагога із сім'ями, які мають дітей з особливими потребами. Проблемно-орієнтовна модель взаємодії соціального педагога із сім'єю-клієнтом. Методика проведення патронажу як форми соціально-педагогічної та психологічної допомоги сім'ї. Методи і особливості роботи соціального педагога з асоціальними сім'ями (сім'ями алкоголіків, наркоманів тощо). Особливості роботи соціального педагога з дітьми-сиротами у прийомній сім'ї. Форми організації навчання для прийомних батьків.

Тема 2. Технології соціальної роботи з людьми, що мають функціональні обмеження

Концептуальний підхід до соціально-педагогічної реабілітації дітей з обмеженими функціональними можливостями. Моделі соціальної реабілітації дітей з функціональними можливостями. Вивчення стану та діагностика дитячої інвалідності. Зміст реабілітації дітей з функціональними обмеженнями. Соціально-педагогічна робота з дітьми з особливими потребами в центрах ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів. Лікувально-профілактична допомога різним категоріям населення. Методика і практика соціальної роботи з інвалідами по зору.

Тема 3. Соціальна робота з людьми похилого віку

Правовий захист престарілих людей. Соціальна робота з людьми похилого віку. Організації та установи Міністерства праці та соціальної політики, що працюють з людьми похилого віку.

Освіта дорослих в Україні та за рубежом. Освіта дорослих в контексті ідеї неперервної освіти та людиноцентризму. Університет третього віку – інноваційний напрям освіти дорослих.

Тема 4. Технології соціальної роботи з обдарованими дітьми

Характеристика творчої обдарованості дитини. Типологія обдарованості. Особливості творчої обдарованості та її проблеми у дитини. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми і їх батьками.

Тема 5. Протидія торгівлі людьми: теоретико-технологічний аспект

Явище торгівлі людьми в соціальному та правовому контексті. Поняття «торгівля людьми»: об'єкт, мета, засоби. Визначення поняття «торгівля людьми» у міжнародному та вітчизняному законодавстві. Соціальні аспекти торгівлі людьми. Торгівля людьми як порушення прав людини, які права порушуються. Різновиди торгівлі людьми. Характеристика торгівлі людьми. Суб'єкти та об'єкти торгівлі людьми.

Основні цілі та завдання профілактичної роботи щодо запобігання

торгівлі людьми. Основні групи ризику торгівлі людьми: діти, молодь, незаміжні жінки, одинокі матері, вихідці з сімей, які опинилися у складних життєвих ситуаціях. Стратегії та методи роботи у напрямі подолання наслідків торгівлі людьми.

Тема 6. Соціальна робота з жінками

Домашнє насилля, його особливості та види. Соціально-психологічні характеристики жінок та дітей – жертв сімейного насилля. Методи соціальної роботи з жертвами сімейного насилля. Центри інформації для жінок. Проблема жіночого безробіття. Благодійна робота жіночих організацій в Україні

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Теоретичні засади соціальної педагогіки

Тема 1. Предмет, завдання соціальної педагогіки.

Предмет та завдання соціальної педагогіки як науки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та сферами діяльності.

Тема 2. Провідні категорії соціальної педагогіки.

Соціалізація особистості, її структура. Механізми та фактори соціалізації.

Середовище як основна умова соціалізації. Поняття соціального виховання. Категорія соціальної адаптації. Соціальна реабілітація. Соціальна профілактика. Соціальне обслуговування.

Тема 3. Структура, функції та принципи соціально-педагогічної діяльності.

Соціально-педагогічна діяльність як умова соціалізації особистості. Суб'єкти та об'єкти соціально-педагогічної діяльності. Функції соціально-педагогічної діяльності. Принципи соціально-педагогічної діяльності. Основні групи методів соціально-педагогічної діяльності.

Тема 4. Кваліфікаційна характеристика соціального педагога.

Посадові обов'язки соціального педагога. Компоненти готовності соціального педагога до соціально-педагогічної діяльності. Групи особистісних якостей соціального педагога. Характеристика функцій соціального педагога.

Тема 5. Технології соціально-педагогічної роботи: теоретичні засади.

Поняття соціальних технологій. Типи та види соціальних технологій. Особливості соціальних технологій. Головні складові змісту технологізації. Основні процедури соціальних технологій. Етапи реалізації соціальних технологій. Стратегія реалізації соціальних технологій. Структура технологій соціальної роботи.

Поняття технологій соціально-педагогічної роботи. Особливості технології соціально-педагогічної роботи. Соціально-педагогічний підхід до соціальної роботи. Інтегрований, універсальний характер соціально-педагогічної роботи. Основні складові соціально-педагогічних технологій:

соціально-психологічні, соціально-методичні і безпосередньо соціально-педагогічні технології. Умови реалізації соціально-педагогічних технологій. Загальні і прикладні технології соціально-педагогічної роботи.

Соціально-педагогічна робота із сім'єю

Тема 1. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості.

Сім'я як мала група та соціальний інститут. Соціалізуючі функції сім'ї. Параметри сім'ї. Функції сім'ї як соціального інституту. Типологія сімей. Поняття батьківства та батьківської позиції. Стилi батьківства: авторитарний, ліберальний, авторитетний. Принципи усвідомленого батьківства.

Тема 2. Зміст та форми соціальної роботи з сім'єю.

Напрями соціальної роботи з сім'єю. Характеристика соціального супроводу сім'ї. Типологія форм соціальної роботи з сім'єю. Соціальна підтримка молодих сімей. Особливості соціальної роботи з проблемними сім'ями.

Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Тема 1. Характеристика соціального сирітства в Україні.

Поняття сирітства та соціального сирітства. Причини бездоглядності та безпритульності дітей в Україні. Характеристика неповнолітніх, що відносяться до «дітей вулиці». Соціально-педагогічна робота з соціальними сиротами.

Тема 2. Традиційні та інноваційні форми опікування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.

Усиновлення, опіка, піклування як традиційні форми опікування дітей-сиріт. Види закладів державної системи виховання дітей, позбавлених батьківського піклування. Поняття госпіталізму, його характеристики. Характеристика прийомної сім'ї, дитячих будинків сімейного типу як альтернативи державної системи опіки.

Соціально-педагогічна підтримка дітей та молоді з обмеженими функціональними можливостями

Тема 1. Соціально-психологічний портрет особистості з обмеженими функціональними можливостями.

Поняття інвалідності. Характеристика видів відхилень у здоров'ї. Типологія інвалідності. Причини функціональних обмежень дітей та молоді..

Тема 2. Особливості соціальнопедагогічної роботи з дітьми, що мають різні види порушень.

Види розумової відсталості. Особливості поведінки дітей з інтелектуальними порушеннями. Вади слуху та їх причини. Особливості глухих та слабочуючих. Вади зору та їх причини. Особливості психоемоційного розвитку неповнолітніх з вадами зору. Дефекти мови.

Тема 3. Характеристика моделей соціальної підтримки осіб з обмеженою дієздатністю.

Характеристика сегрегаційного та інтеграційного підходів щодо вирішення проблем людей з обмеженими функціональними можливостями. Особливості медичної, політико-правової та соціальної моделей підтримки осіб з обмеженою дієздатністю. Правила реабілітації дітей з обмеженою дієздатністю. Зміст та форми соціальної роботи з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями в межах соціальної моделі.

Девіації як соціально-педагогічна проблема

Тема 1. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації.

Поняття норми і патології в соціальному розвитку людини. Поняття девіантної поведінки. Біологічні, психологічні, соціологічні теорії девіації. Характеристики девіантної поведінки. Причини соціальних відхилень в поведінці неповнолітніх. Фактори ризику девіантної поведінки.

Поняття «важковиховуваний» в соціальній педагогіці. Типові групи «важковиховуваних» підлітків.

Тема 2. Характеристика різних видів девіантної поведінки неповнолітніх.

Види делінквентної поведінки. Особливості адиктивної поведінки неповнолітніх. Поняття наркотиків та наркогенних речовин. Наркоманія, токсикоманія, алкоголізм як різновиди хімічної залежності. Ознаки узалежненої поведінки. Поняття наркозалежності. Стадії наркотичної залежності. Підліткова проституція: її причини, особливості, види. Характеристика суїцидальної поведінки. Мотиви та стадії суїцидальної поведінки неповнолітніх. Шляхи її попередження.

Тема 3. Зміст та форми профілактики девіантної поведінки неповнолітніх.

Сучасні підходи до профілактики негативних явищ в молодіжному середовищі. Аналіз профілактичних моделей. Форми профілактичної роботи з дітьми та молоддю. Формування здорового способу життя як напрям соціальної роботи. Характеристика програм з формування здорового способу життя в Україні.

Робота соціального педагога з обдарованими дітьми

Тема 1. Методи роботи соціального педагога з обдарованими дітьми.

Психофізіологічні особливості обдарованих дітей. Обдарована дитина в сім'ї. Проблеми обдарованих дітей, та робота соціального педагога щодо їх вирішення.

Соціально-педагогічна робота з дітьми в територіальній громаді

Тема 1. Соціально-педагогічна діяльність у загальноосвітній закладах.

Функціональні обов'язки соціального педагога у загальноосвітній закладах. Основні напрями професійної діяльності соціального педагога в школі. Соціальна паспортизація класів.

Тема 2. Планування як функція соціально-педагогічного управління.

Нормативно-правова база соціально-педагогічної діяльності. Управлінська культура соціального педагога. Основні принципи планування, його види. Аналіз у соціально-педагогічній діяльності.

Тема 3. Соціальні служби як інститути реалізації політики держави щодо дітей та молоді в умовах територіальної громади. Структура соціальних служб для дітей, сімей та молоді. Основні напрями та форми їх роботи. Організація соціальної роботи в клубах за місцем проживання.

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Етапи, провідні тенденції становлення та розвитку соціального виховання від античних часів до ХУІІ століття

Тема 1. Мета, завдання курсу. Історична база соціального виховання. Залежність та обумовленість соціального виховання від політики держави, економічних та культурологічних процесів рабовласницьких держав. Спартанська, афінська виховні системи. Стародавні цивілізації – джерело філософського підґрунтя соціального виховання.

Тема 2. Виховання дітей і молоді у східних слов'ян в додержавний період

Гуманна система виховання, соціальних відносин, втілення досвіду роду, дбайливе ставлення до слабких і хворих у давньослов'янському суспільстві. Період матріархату та поступовий перехід до патріархату як провідні чинники соціально-виховної діяльності. Передача досвіду поколінь через усну народну творчість та релігійні язичницькі вірування й обряди. Допомога та взаємодопомога у східних слов'ян, її види та форми.

Тема 3. Княжа доба. Розвиток давньоруської народності в період існування Київської Русі, основні напрямки і особливості освітньо-виховної та благодійницької роботи в державі.

Зміна напрямку соціального виховання в періоди посилення князівської влади – прийняття християнства і в період феодалної роздробленості та занепаду Київської Русі. Церковно-монастирська опіка в Київській Русі. Особиста князівська доброчинність.

Трагізм долі дітей слов'ян, які потрапили в полон до Золотої Орди.

Тема 4. Піднесення українського соціального виховання у велику козацьку добу.

Соціальна діяльність з виховання й освіти молоді на Січі. Культурно-історичний феномен козацько-лицарської педагогіки. Розповсюдження ідей волі, побратимства, єдності людей, що захищають свій рід і державу. Роль сім'ї у вихованні підростаючого покоління козацької доби. Соціальний захист за часів Козаччини. Меценатські та благодійні традиції козацьких династій.

Устрій дитячої спільноти, козацькі школи, академії, виховний потенціал Запорізької Січі.

Сутність, характер та особливості розвитку соціального виховання з початку XVIII століття до сьогодні

Тема 1. Виховні процеси в Україні з кінця XVIII – на початку XX століття.

Роль національної еліти в формуванні свідомості нації. Т.Г. Шевченко – ідеал втілення національного духу. Скасування кріпацтва для українців – поштовх до зростання населення, особливості соціального виховного середовища, розшарування селянства, еміграція в пошуках кращої долі. Вплив промислового перевороту на соціально-виховні процеси. Просвітницька і соціально-педагогічна діяльність громадських організацій. Становлення системи державної та громадської опіки.

Тема 2. Становлення та розвиток соціального виховання в Україні в радянські часи (20-80 рр. XX століття).

Тенденція відродження, формування національної самосвідомості у виховній діяльності після утворення СРСР. Значення процесу українізації, і його вплив на виховні процеси в системі освіти. Друга світова війна як випробування радянської родини, громадянської позиції та виховного потенціалу суспільства.

Основні напрями й тенденції розвитку практики соціального виховання в 20-х - 50-х роках XX століття. Особливості розвитку освіти й педагогіки у 60-80-ті роки XX ст.

Тема 3. Формування української національної системи соціально-виховної роботи після проголошення Акта незалежності.

Еволюція ідеї національного соціального виховання. Тенденції розвитку виховної роботи у мікро- та макросоціумі сучасної України.

Навчально-виховні заклади нового типу, розуміння сучасного світу як екологічної, економіко-технологічної, історико-соціальної, полікультурної системи взаємозв'язків, впливів, суперечностей.

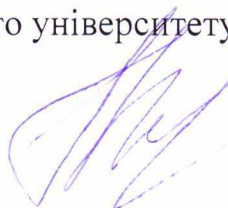
Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді, шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеєва В.О., Костиця Л.М. Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю [Текст] .-К.:Шкільний світ,2009.
2. Алексеєнко Т. Ф., Басюк Т. П., Безпалько О. В., Братусь І. В., Буніна Л. І. Соціальна педагогіка: теорія і технологія [Текст]:затв. МОН України як підручник для студ. ВНЗ/за заг. ред. І. Д. Зверєвої ; МОН України, Луганський НПУ ім. Тараса Шевченка .-К.:Центр навч. літератури, 2006.
3. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка [Текст]: схема, таблиці, коментарі: навч. пос.: рек. МОН України як навч. пос. для студ. ВНЗ/О.В.Безпалько ; МОН України, Київський міськ. пед. ун-т ім. Б.Д. Грінченка . - К.:Центр учбової літератури, 2009.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / За заг.ред. проф. І.Д.Зверєвої. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013.
5. Євтух М. Б., Грищенко С. В., Михайлишин Г. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах [Текст]:навч. посібник . - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2011.
6. Заверико Н. В. Соціальна педагогіка [Текст]:навчальний посібник : [рек. МОН України як навч. посіб. для студ. ВНЗ]/Н. В. Заверико ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України .- К.:Слово, 2011.
7. Капська А. Й., Завацька Л. М., Грищенко С. В. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах [Текст]:навч. посібник/М-во освіти і науки, молоді та спорту .-К.:Слово,2011.
8. Соціальна педагогіка: теорія і технології. Підручник / За ред. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.

Затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Протокол № 6 від 25 січня 2017 року

Гарант проектної групи –
завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини,
д. пед. наук, проф.

Н. М. Коляда